

Päätös
22.2.2024

VN/17693/2023

Valtioneuvoston päätös Isojoen, Karijoen ja Teuvan kuntien sekä Kauhajoen, Kristiinankaupungin ja Kurikan kaupunkien muodostaman työllisyysalueen muodostamisesta (osa I) ja Kaskisten kaupungin kuulumisesta Pohjanmaan työllisyysalueeseen (osa II)

Asianosaiset

Osa I

Kaskisten kaupunki
Isojoen kunta
Karijoen kunta
Kauhajoen kaupunki
Kristiinankaupungin kaupunki
Kurikan kaupunki
Teuvan kunta

Osa II

Kaskisten kaupunki
Vaasan kaupunki
Mustasaaren kunta
Korsnäsin kunta
Laihian kunta
Maalahden kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Närpiön kaupunki
Vöyrin kunta

Tausta

Kaskisten kaupunki on toimittanut 30.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle toimivaltaisten elintensä päätökset, joiden mukaan Kaskisten kaupunki hyväksyy esisopimuksen Suupohjan koulutuskuntayhtymän perussopimuksen päivittämisestä ja työvoimapalvelujen järjestämisestä koskevan suunnitelman Suupohjan työllisyysalueella. Suupohjan koulutuskuntayhtymä Vuoksi on toimittanut 31.10.2023 työ- ja elinkeinoministeriölle Kaskisten kaupungin sekä Isojoen kunnan, Karijoen kunnan, Kauhajoen kaupungin, Kristiinankaupungin kaupungin, Kurikan kaupungin ja Teuvan kunnan hyväksymät esisopimuksen kuntayhtymän perussopimuksen päivittämisestä ja Suupohjan työllisyysalueen työvoimapalveluiden järjestämisestä koskevan suunnitelman. Asiakirjat perustuvat seuraaviin kuntien päätöksiin:

Isojoen kunnanhallitus 30.10.2023 § 171
Karijoen kunnanhallitus 16.10.2023 § 124
Kaskisten kaupunginvaltuusto 19.9.2023 § 30 ja kaupunginhallitus 24.10.2023 § 114
Kauhajoen kaupunginhallitus 30.10.2023 § 245
Kristiinankaupungin kaupunginvaltuusto 23.10.2023 § 69
Kurikan kaupunginvaltuusto 30.10.2023 § 85
Teuvan kunnanvaltuusto 30.10.2023 § 46

Toimitettujen asiakirjojen perusteella työ- ja elinkeinoministeriö esittää valtioneuvoston päätettäväksi seuraavaa.

PÄÄTÖS

Osa I: Työllisyysalueen muodostaminen (Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnat sekä Kauhajoen, Kristiinankaupungin ja Kurikan kaupungit)

Valtioneuvosto päättää työllisyysalueen muodostamisesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, jäljempänä *järjestämislaki*) 16 §:n nojalla seuraavasti:

1. Isojoen kunta, Karijoen kunta, Kauhajoen kaupunki, Kristiinankaupungin kaupunki, Kurikan kaupunki ja Teuvan kunta muodostavat työllisyysalueen (Suupohjan työllisyysalue).

Työllisyysalueen kuntien vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä ja muista työvoimaviranomaiselle säädetyistä tehtävistä siirtyy Suupohjan koulutuskuntayhtymälle. Närpiön kunta ja Kaskisten kaupunki eivät osallistu kuntayhtymän päätöksentekoon ja rahoitukseen edellä mainittujen tehtävien osalta.

2. Työvoimapalveluiden järjestämistä varten kuntayhtymään perustetaan lautakunta. Lautakunta toimii työvoimaviranomaisena työllisyysalueella. Lautakunnan tehtävistä on oltava tarvittavat määräykset kuntayhtymän hallintosäännössä.

Jokaisella työllisyysalueen kunnalla on lautakunnassa vähintään yksi kunnan valitsema jäsen. Kunnalla on oikeus valita jäseniä lautakuntaan kunnan työvoiman ja työllisyysalueen yhteenlasketun työvoiman määrän suhteessa siten, että sillä on yksi jäsen jokaista alkavaa kymmenesosaa kohti. Työvoima määräytyy Tilastokeskuksen vuoden 2021 työssäkäyntitilaston mukaisesti. Lautakunnan kokoonpano muodostuu seuraavasti:

Kunta	Työvoima	Suhteellinen osuus työvoimasta %	Jäsenmäärä
Isojoki	805	4	1
Karijoki	514	3	1
Kristiinankaupunki	2632	12	2
Kauhajoki	5586	28	3
Kurikka	8515	43	5
Teuva	1960	10	1
Yhteensä	20012	100	13

Puheenjohtaja valitaan Kurikan kaupungin edustajista.

3. Työllisyysalueen talous eriytetään kuntayhtymän kirjanpidossa muodostamalla taseyksikkö. Kunnat vastaavat nettokustannuksista kuntakohtaisina maksuosuuksina. Investoinnit rahoitetaan erillisrahoituksella vastaavin osuuksin kuin perusrahoitus, ja käsitellään kirjanpidossa investointien rahoitusosuuksina. Perusrahoituksen kuntaosuuksien laskenta perustuu työvoiman määrään. Tilikauden kustannukset jaetaan sopijakuntien kesken toteutuneiden kustannusten perusteella.

Vastuukunta laskuttaa maksuosuudet talousarvioon perustuvan arvion mukaisesti kuukausittain etukäteen. Maksuosuudet oikaistaan vuosittain vastaamaan toteutuneita kustannuksia

4. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain (383/2023) 6 §:ssä tarkoitettu työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta siirtyvä henkilöstö siirtyy kuntayhtymän palvelukseen.

Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat. Asianomaisten kuntien on välittömästi käynnistettävä kuntayhtymän perussopimuksen muuttamista koskeva menettelyt sekä muut tarvittavat toimet yhteistoiminnan ehdoista sopimiseksi.

Osa II: Kaskisten kaupungin kuuluminen Pohjanmaan työllisyysalueeseen

Valtioneuvosto päättää Kaskisten kaupungin kuulumisesta työllisyysalueeseen työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, jäljempänä *järjestämislaki*) 16 §:n nojalla seuraavasti:

1. Kaskisten kaupunki liitetään Vaasan kaupungin, Mustasaaren kunnan, Korsnäsän kunnan, Laihian kunnan, Maalahden kunnan, Uudenkaarlpeyn kaupungin, Närpiön kaupungin ja Vöyrin kunnan valtuustojen hyväksymän sopimuksen mukaisesti perustettuun työllisyysalueeseen (Sopimus yhteisestä toimielimestä TE-tehtävien hoitamiseen Pohjanmaalla, jäljempänä *yhteistoimintasopimus*).

Vaasan kaupunki toimii kuntalain (410/2015) 51 §:n mukaisena vastuukuntana. Kaskisten kaupungin vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä ja muista työvoimaviranomaiselle säädetyistä tehtävistä siirretään Vaasan kaupungille. Yhteistoiminnassa noudatetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisia ehtoja, ellei tässä päätöksessä toisin määrätä.

2. Kuntien yhteisenä toimielimenä toimii Vaasan kaupungin organisaatioon perustettava lautakunta.

Lautakunnan kokoonpano muodostuu yhteistoimintasopimuksen 3 kohdasta poiketen. Jokaisella työllisyysalueen kunnalla on lautakunnassa vähintään yksi kunnan valitsema jäsen. Kunnalla on oikeus valita jäseniä lautakuntaan siten, että sillä on lautakunnassa yksi jäsen kunnan jokaista alkavaa 5000 työvoimaan laskettavaa henkilöä kohden kuitenkin siten, ettei yhdelläkään kunnalla voi olla lautakunnan päätöksenteossa määräysvaltaa. Työvoima määräytyy Tilastokeskuksen vuoden 2021 työssäkäyntitilaston mukaisesti.

Lautakunnan kokoonpano muodostuu seuraavasti:

Kunta	Työvoimapohja	Jäsenmäärä
Kaskinen	511	1
Korsnäs	960	1
Laihia	3634	1
Maalahti	2585	1
Mustasaari	9457	2
Närpiö	4449	1

Uusikaarlepyy	3416	1
Vaasa	32771	7
Vöyri	2835	1
yhteensä	60618	16

Jokaisella jäsenellä on yhteistoimintasopimuksen kohdasta 4 poiketen yksi ääni.

3. Kaskisten kaupunki vastaa osaltaan yhteistoimintasopimuksen kohdan 9 mukaisesti käyttötalouden nettokustannuksista sekä investointikustannuksista. Ennen tämän päätöksen antamista aiheutuneiden kustannusten korvaaminen edellyttää Kaskisten kaupungin osalta erillistä sopimusta.
4. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon jälkeen annetun lain (383/2023) 6 §:ssä tarkoitettu työ- ja elinkeinotoimistoista, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksesta siirtyvä henkilöstö siirtyy Vaasan kaupungille.

Valtioneuvoston päätös yhteistoiminnan ehdoista on voimassa, kunnes asianomaiset kunnat toisin sopivat. Asianomaisten kuntien on käynnistettävä yhteistoimintasopimuksen muutosmenettelyt välittömästi.

Perustelut

Valtioneuvoston toimivalta

Järjestämislain 12 §:ssä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisvastuun edellytyksistä. Pykälän mukaan kunta voi järjestää tämän lain mukaan kunnan järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut itse, jos kunnan työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Jos kunnan työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä, sen on muodostettava palveluiden järjestämiseksi yhteistoiminta-alue (*työllisyysalue*) yhdessä jonkin toisen tai useamman muun kunnan kanssa siten, että työllisyysalueen kuntien yhteenlaskettu työvoiman määrä on vähintään 20 000 henkilöä. Työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Järjestämislain 13 §:ssä säädetään kuntien yhteistoiminnasta järjestämisvastuun toteuttamiseksi. Pykälän 1 momentin mukaan työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain (410/2015) tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa. Käytännössä tämä tarkoittaa joko yhteistä toimielintä tai kuntayhtymää.

Järjestämislain 16 §:n 1 momentin mukaan, jos kunta, jonka 12 §:ssä tarkoitettu työvoiman määrä on alle 20 000 henkilöä eikä valtioneuvosto ole myöntänyt työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulon jälkeen annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lupaa, jää työllisyysalueen ulkopuolelle, valtioneuvosto päättää työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista, joista kunnat eivät ole sopineet.

Järjestämislain 16 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan valtioneuvosto voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen myös, jos kunta tai työllisyysalue ei muutoin täytä 12 §:n 1 momentissa säädettyjä edellytyksiä.

Kaskisten kaupunki sekä Isojoen kunta, Karijoen kunta, Kauhajoen kaupunki, Kristiinankaupungin kaupunki, Kurikan kaupunki ja Teuvan kunta ovat toimittaneet työ- ja elinkeinoministeriölle esisopimuksen kuntayhtymän perussopimuksen päivittämisestä siten, että sopimuksen osapuolten, mukaan lukien Kaskinen, muodostamalla alueella työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavana työvoimaviranomaisena toimisi Suupohjan koulutus-kuntayhtymä.

Kaskisten kaupungilla ei ole järjestämislain 12 §:ssä tarkoitettua maantieteellistä yhteyttä kuntiin, jotka olisivat Suupohjan koulutuskuntayhtymän perussopimuksen päivittämistä koskevan esisopimuksen mukaan mukana työvoimapalveluiden järjestämisvastuuratkaisussa. Järjestämislain 12 §:n mukaan yksi työllisyysalueen edellytyksistä on, että muodostuva alue on maantieteellisesti yhtenäinen. Säännöksen perustelujen mukaan maantieteellisellä yhtenäisyydellä tarkoitetaan sitä, että jokaisella työllisyysalueeseen kuuluvalla kunnalla on yhteinen raja vähintäänkin yhden muun samaan työllisyysalueeseen kuuluvan kunnan kanssa (HE 207/2022 vp, s. 255-256).

Kaskisten kaupungilla on tällainen maantieteellinen yhteys vain Närpiön kaupunkiin. Kaskisilla ei ole yhteistä maa- tai vesirajaa muiden kuntien kuin Närpiön kanssa.

Närpiön kaupunki on ilmoittanut olevansa mukana Pohjanmaan työllisyysalueessa, jossa Vaasa toimii vastuukuntana. Kyseinen työllisyysalue on muodostunut Vaasan kaupungin, Mustasaaren kunnan, Korsnäsin kunnan, Laihian kunnan, Maalahden kunnan, Uudenkaarlepyyn kaupungin, Närpiön kaupungin ja Vöyrin kunnan valtuustojen hyväksymällä sopimuksella, jonka mukaan työvoimapalveluiden järjestämisestä Pohjanmaalla vastaa yhteinen toimielin, vastuukuntana Vaasan kaupunki. Työllisyysalue täyttää järjestämislain 12 §:ssä säädettyt järjestämisvastuun edellytykset ja 13 §:ssä säädetyn vaatimuksen yhteistoiminnan muodosta.

Kuten edellä on kuvattu, Suupohjan työllisyysalueen esittämä järjestämisvastuuratkaisu ei täytä järjestämislain 12 §:ssä säädettyä edellytystä maantieteellisesti yhtenäisestä alueesta. Valtioneuvostolla on näin ollen järjestämislain 16 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla toimivalta päättää työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen Kaskisten kaupungin, Isojoen kunnan, Karijoen kunnan, Kauhajoen kaupungin, Kristiinankaupungin kaupungin, Kurikan kaupungin ja Teuvan kunnan osalta.

Osa I

Työllisyysalueen muodostaminen (Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnat sekä Kauhajoen, Kristiinankaupungin ja Kurikan kaupungit)

Valtioneuvoston päätöksen työllisyysalueesta on oltava järjestämislain 12 ja 13 §:n mukainen. Tämä tarkoittaa, että valtioneuvoston päätöksellä muodostuvan työllisyysalueen yhteenlasketun työvoiman määrän on oltava vähintään 20 000 henkilöä ja työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue.

Järjestämisvastuu on määrättävä joko kuntayhtymälle tai yhteiselle toimielimelle. Järjestämislain 16 §:n mukaan valtioneuvoston on kuultava ennen päätöksentekoa asianomaisia kuntia ja työllisyysaluetta.

Isojoen, Karijoen ja Teuvan kuntien sekä Kauhajoen, Kristiinankaupungin ja Kurikan kaupunkien yhteenlaskettu työvoimapohja on 20 012 henkilöä valtioneuvoston päätöksentekomenettelyn käynnistyessä viimeisimpien vahvistettujen, vuoden 2021 tietojen perusteella. Päätöksentekomenettelyn käynnistyminen on perusteltua valita työvoimapohjan tarkasteluajankohdaksi tasapuolisuuden ja asianosaisten luottamuksensuojan vuoksi. Järjestämislain 16 §:ssä edellytetty kuntien kuuleminen päätösluonnoksesta oli 28.11.2023-2.2.2024.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantulosta annetun lain (383/2023, jäljempänä *voimaantulolaki*) 3 §:n mukaan kuntien oli viimeistään 31.10.2023 toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle työvoimapalveluiden järjestämistä koskevat sopimukset. Työ- ja elinkeinoministeriö on marraskuun alussa 2023 viimeisimpien vahvistettujen vuoden 2021 tietojen perusteella joko katsonut työllisyysalueiden täyttävän järjestämislain 12 §:ssä säädetyt järjestämisvastuun edellytykset tai käynnistänyt menettelyn työllisyysalueen muodostamiseksi valtioneuvoston päätöksellä. Päätöksen valmistelun perustaksi on otettu tuolloin käytettävissä olleet viimeisimmät tilastot.

Näin ollen marraskuussa 2023 työllisyysalue on voinut muodostua vuoden 2021 työvoimapohjatilanteen perusteella. Kuntien tasapuolisen kohtelun vuoksi muodostettaessa työllisyysalue valtioneuvoston päätöksellä on päätöksen perustana käytettävä saman ajankohdan tietoja.

Päätöksentekomenettelyn käynnistämishetken tietojen käyttämistä tukee myös se, että 31.10.2023 mennessä kunnat ovat voineet hakea voimaantulolain 4 §:ssä tarkoitettua poikkeuslupaa järjestää työvoimapalvelut, vaikka niiden yhteenlaskettu työvoimapohja jäisi alle 20 000 henkilön. Valtioneuvosto päätti poikkeusluvista 30.11.2023. Voimaantulolaissa säädetty mahdollisuus hakea poikkeuslupaa oli kertaluonteinen.

Kunnat muodostavat maantieteellisesti yhtenäisen alueen. Alueen työssä käyvästä väestöstä 78 % pendelöi alueen sisäpuolelle. Työpaikkaomavaraisuus kunnissa on 90 %. Kuntien voidaan näin ollen katsoa muodostavan työssäkäynnin ja työmarkkinoiden kannalta toimivan alueen.

Edellä esitetyn perusteella muiden kuntien kuin Kaskisten kaupungin osalta esisopimuksen mukainen Suupohjan työllisyysalue täyttää järjestämisvastuun edellytykset. Valtioneuvoston päätös työllisyysalueen muodostamisesta Isojoen, Karijoen ja Teuvan kuntien sekä Kauhajoen, Kristiinankaupungin ja Kurikan kaupunkien osalta on siten tehtävissä kyseisen esisopimuksen pohjalta kuitenkin niin, että siinä huomioidaan Kaskisten kaupungin pois jääminen.

Yhteistoiminnan ehdot

Perustuslailla suojattu kunnallinen itsehallinto merkitsee kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta. Kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota esimerkiksi yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen yhteistoimintatehtäviä hoidettaessa sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä

anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa. Tästä johtuen työllisyysalueen kuntien yhteistoiminnassa on perusteltua lähtökohtaisesti noudattaa kuntien suunnitelmia yhteistoiminnasta.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä ja oikeuskäytännöstä johtuu, että valtioneuvoston päätöksellä ei voida kuntien itsehallinnon perustuslain-suoja huomioon ottaen säätää tai määrätä kuntien yhteistoiminnalle sel-laista päätöksentekojärjestelmää, joka velvoittaa muut yhteistoimintaan osallistuvat kunnat hyväksymään yhden kunnan yksipuolisen määräämis-vallan. Lisäksi kaikille yhteistoiminta-alueen kunnille tulee taata edustus toi-mielimissä. (PeVL 37/2006 vp ja siinä mainitut lausunnot sekä KHO 2014:144 ja KHO:2023:22).

Valtioneuvoston päättää järjestämislain 16 §:n 1 momentin mukaisesti työllisyysalueen muodostamisesta tai kunnan kuulumisesta työllisyysalueeseen sekä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestä-misen perusteista. Hallintomallin osalta kuntayhtymän tehtäviin lisätään jär-jestämislaisissa tarkoitettu työvoimapalveluiden järjestäminen ja niihin liittyvät tehtävät. Työvoimapalveluiden järjestämistä varten kuntayhtymään peruste-taan lautakunta, joka toimii työvoimaviranomaisena. Lautakunnan tehtä-vistä on oltava tarvittavat määräykset kuntayhtymän hallintosäännössä.

Kuntien valtuuston ovat käsitelleet edellä mainitun esisopimuksen kuntayh-tymän perussopimuksen päivittämiseksi, jonka mukaisesti Suupohjan kou-lutuskuntayhtymä vastaisi nykyisten tehtävien lisäksi työvoimapalvelujen järjestämisestä. Kuntayhtymän jäsenkunnat eivät kuitenkaan ole tehneet päätöksiä kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisesta. Koska kuntayh-tymän nykyisistä jäsenkunnista Kaskisten kaupungilla ei ole maantieteel-listä yhteyttä muihin muodostettavan työllisyysalueen kuntiin ja Närpiön kunta on päättänyt liittymisestä toiseen työllisyysalueeseen, päätettäessä työllisyysalueen hallintomallista kuntayhtymän järjestämänä, on päätettävä, että Kaskisten kaupunki ja Närpiön kunta eivät osallistu tältä osin kuntayh-tymän päätöksentekoon ja rahoitukseen.

Esisopimuksessa oli sovittu työllisyysalueen johtokunnan perustamisesta ja jäsenten määräytymisestä. Koska päätöksellä ei perusteta liikelaitosta ja kyseessä on kuntalain 30 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu pysyväis-luonteinen tehtävä, esisopimuksesta poiketen kuntayhtymään perustetaan johtokunnan sijasta lautakunta, jonka jäsenmäärä muodostuu esisopimuk-sen periaatteita noudattaen.

Kuntayhtymän tehtävien erillään pitämiseksi työllisyysalueen talous eriyte-tään kuntayhtymän kirjanpidossa muodostamalla taseyksikkö. Kustannus-tenjaon perusteiden osalta kuntayhtymän jäsenkuntien hyväksymässä esi-sopimuksessa oli sovittu kuntaosuuksien laskennan perustuvan työvoiman määrään ja investointien rahoittamisesta erillisrahoituksella. Koska inves-toinnit katetaan rahoitusosuuksilla, niistä ei synny kustannuksia, eivätkä poistot sisälly jäsenkuntien maksuosuuksiin.

Osa II

Kaskisten kaupungin kuuluminen Pohjanmaan työllisyysalueeseen

Valtioneuvoston päätöksen työllisyysalueesta on oltava järjestämislain 12 ja 13 §:n mukainen. Tämä tarkoittaa, että valtioneuvoston päätöksellä muo-dostuvan työllisyysalueen yhteenlasketun työvoiman määrän on oltava vä-

hintään 20 000 henkilöä ja työllisyysalueen tulee muodostaa maantieteellisesti yhtenäinen, työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimiva alue. Järjestämisvastuu on määrättävä joko kuntayhtymälle tai yhteiselle toimielimelle.

Kaskisten kaupungin työvoimapohja on 511 henkilöä valtioneuvoston päätöksentekomenettelyn käynnistyessä viimeisimpien vahvistettujen, vuoden 2021 tietojen perusteella. Se ei voi itse järjestää työvoimapalveluita. Sen on siis kuuluttava työllisyysalueeseen.

Kaskisten kaupungilla on järjestämislain 12 §:ssä tarkoitettu maantieteellinen yhteys ainoastaan Pohjanmaan työllisyysalueeseen kuuluvaan Närpiön kaupungin kanssa. Kaskisten kaupunki ei näin ollen voi muodostaa järjestämislain 12 §:ssä tarkoitettua maantieteellisesti yhtenäistä työllisyysaluetta muutoin kuin kuulumalla Pohjanmaan työllisyysalueeseen.

Kaskinen kuuluu Närpiön työssäkäyntialueeseen. Eniten Kaskisista pendelöidään Pohjanmaan työllisyysalueelle (179 henkilöä, 38 % työssä käyvistä väestöstä). Kaskisista muualle suuntautuvasta työmatkaliikenteestä valtaosa suuntautuu Pohjanmaan työllisyysalueeseen kuuluvaan Närpiöön. Seuraavaksi eniten Kaskisista pendelöidään Vaasaan ja Kristiinankaupunkiin. Kaikesta Kaskisten ulkopuolelle suuntautuvasta työssäkäynnistä 75 % suuntautuu Pohjanmaan työllisyysalueelle, 15 % Suupohjan työllisyysalueelle ja 5 % Seinäjoki-Isokyrö-Ilmajoki –työllisyysalueelle. Kaskisiin suuntautuva työmatkaliikenne tulee pääasiassa Suupohjan työllisyysalueeseen kuuluvista Teuvasta ja Kristiinankaupungista sekä Pohjanmaan työllisyysalueeseen kuuluvasta Närpiöstä. Edellä esitetyn perusteella Pohjanmaan työllisyysalue täydennettynä Kaskisten kaupungilla muodostaisi myös työmarkkinoiden ja työssäkäynnin kannalta toimivan alueen.

Edellä esitetyillä perusteilla Pohjanmaan työllisyysalue täydennettynä Kaskisten kaupungilla täyttää järjestämislain 12 §:ssä säädetyt järjestämisvastuun edellytykset ja 13 §:ssä säädetyt edellytyksen yhteistoiminnan muodosta.

Yhteistoiminnan ehdot

Vaasan kaupunki, Mustasaaren kunta, Korsnäsin kunta, Laihian kaupunki, Maalahden kunta, Uudenkaarlepyyn kaupunki, Närpiön kaupunki ja Vöyrin kunta ovat muodostaneet työllisyysalueen (Pohjanmaan työllisyysalue) hyväksymänsä yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Kaskisten kaupunki ei ole sopimuksen osapuolena, joten valtioneuvoston on järjestämislain 16 §:n 1 momentin mukaan päätettävä kustannusten jaosta, hallintomallista, virkojen ja tehtävien järjestämisen perusteista ja muista yhteistoiminnan järjestämiseksi välttämättömistä asioista. Pykälän säännöskohtaisten perustelujen mukaan valtioneuvoston päätöksellä turvattaisiin yhteistyövelvoitteiden käytännön toteutus taikka palvelujen järjestäminen niissä tilanteissa, joissa kunnat eivät näitä velvoitteita omilla päätöksillään toteuttaisi taikka olisi pystyneet toteuttamaan.

Perustuslailla suojattu kunnallinen itsehallinto merkitsee kuntalaisille kuuluvaa oikeutta päättää kuntansa hallinnosta ja taloudesta. Kuntien pakollisen yhteistoiminnan järjestelyjä arvioidessaan perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota esimerkiksi yhteistoimintatehtävien ylikunnalliseen luonteeseen, hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen yhteistoimintatehtäviä hoidettaessa sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämävallan mahdollistavaa

asemaa. Tästä johtuen työllisyysalueen kuntien yhteistoiminnassa on perusteltua lähtökohtaisesti noudattaa yhteistoimintasopimuksen mukaisia ehtoja, joista muut kunnat Kaskisten kaupunkia lukuun ottamatta ovat sopineet.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännöstä ja oikeuskäytännöstä johtuu, että valtioneuvoston päätöksellä ei voida kuntien itsehallinnon perustuslain-suoja huomioon ottaen säätää tai määrätä kuntien yhteistoiminnalle sellaista päätöksentekojärjestelmää, joka velvoittaa muut yhteistoimintaan osallistuvat kunnat hyväksymään yhden kunnan yksipuolisen määräämisvallan. Lisäksi kaikille yhteistoiminta-alueen kunnille tulee taata edustus toimielimissä. (PeVL 37/2006 vp ja siinä mainitut lausunnot sekä KHO 2014:144 ja KHO:2023:22).

Valtioneuvoston päätöksen lautakunnan kokoonpanosta ja kuntien oikeudesta valita jäseniä lautakuntaan tulee perustua objektiiviseen kriteeriin. Yhteistoimintasopimuksen ehtoja lautakunnan kokoonpanosta ja äänivallan käytöstä ei voida sellaisenaan noudattaa. Ottaen huomioon, että kyse on työvoimapalveluiden järjestämistä koskevasta päätöksenteosta, lautakunnan kokoonpano määräytyy työllisyysalueen työvoimapohjaan perustuvalla kriteerillä siten, että kullakin kunnalla on yksi edustaja alkavaa 5 000 työvoimaan kuuluvaa kuntalaista kohden. Kullakin jäsenellä on yksi ääni.

Yhteistoimintasopimuksessa on sovittu kustannusten jaon periaatteista ja kunnan maksuosuuden suorittamisesta. Kaskisten kaupunki osallistuu kustannuksiin näiden periaatteiden mukaisesti. Kaskisten kaupunki voidaan valtioneuvoston päätöksellä velvoittaa kuitenkin osallistumaan vain tämän päätöksen antamisesta lukien aiheutuviin kustannuksiin.

Kuuleminen

Asianosaisille kunnille on varattu tilaisuus lausua kirjallisesti mielipiteensä osia I ja II koskeneista päätösesitysluonnoksista 28.11.2023-2.2.2024.

Tiedoksianto

Päätös annetaan tiedoksi todisteellisena tiedoksiantona asianosaisille kunnille. Päätöksen katsotaan tulleen kyseisten kuntien tietoon kirjeen saapumispäivänä.

Muutoksenhaku

Tästä päätöksestä voi hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Sovelletut säännökset

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) 12, 13, 16, 148 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 8 § 1 mom. ja 122 § 3 mom. 1 k.

Lisätietoja

Lisätietoja antavat:

Hallitussihteeri Meri Pensamo, puhelin 0295 047 226, ja erityisasiantuntija Jenni Wessman, puhelin 0295 047 034 ja sähköposti etunimi.sukunimi@gov.fi.

Arto Satonen
Työministeri

Meri Pensamo
Hallitussihteeri

LIITTEET

Esisopimus kuntayhtymän perussopimuksen päivittämisestä (saap. 31.10.2023)
Sopimus yhteisestä toimielimestä TE-tehtävien hoitamiseen Pohjanmaalla (saap. 26.10.2023)
Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

JAKELU

Kaskisten kaupunki
Isojoen kunta
Karijoen kunta
Kauhajoen kaupunki
Kristiinankaupungin kaupunki
Kurikan kaupunki
Teuvan kunta
Vaasan kaupunki
Mustasaaren kunta
Korsnäsön kunta
Laihian kunta,
Maalahden kunta
Uudenkaarlepyyn kaupunki
Närpiön kaupunki
Vöyrin kunta

TIEDOKSI

TEM/työministerin erityisavustaja Svahn
TEM/AKO (alueet ja kasvupalvelut –osasto)
VM/KAO (kunta- ja alueosasto)
Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus